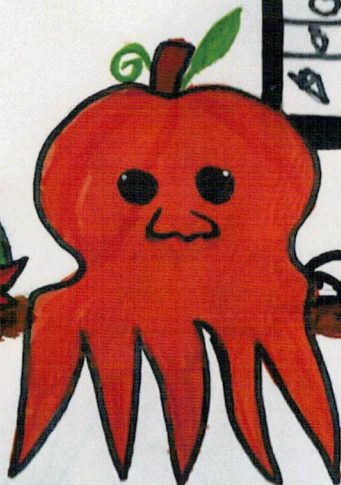
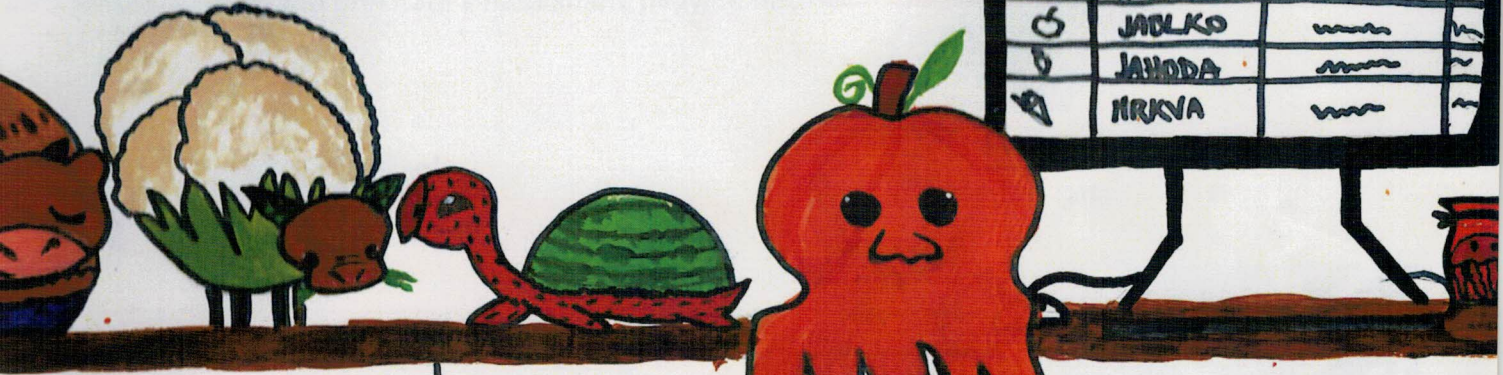

VETERINARIK

RENAM	F-SHOP		
♂	HRVKA	~~~~~	~~~~~
♂	JALKO	~~~~~	~~~~~
♂	JANODA	~~~~~	~~~~~
♂	HRVKA	~~~~~	~~~~~

MĀJ 2022

Obsah
Spotrebiteľská gramotnosť.....2
Med.....3-4
Reštaurácia.....5
Online nakupovanie.....6-7
Reklama.....8
Štatistiky.....9-10

Vydavateľstvo

Redakčná rada: Horvátová Alexandra

Stredňaková Eva

Štofová Rebeka

Vydala: Stredná odborná škola veterinárna,
Košice-Barca, Námestie mladých poľnohospodárov 2

Dátum vydania: Máj 2022

Periodika: Raz ročne

Spotrebiteľská gramotnosť

Prinášame vám, časopis, ktorým by sme vás chceli vziať do sveta spotrebiteľskej gramotnosti.

V dnešnej dobe je veľmi ťažké vyznať a orientovať sa v záplave produktov, reklám, internetových informácií tak, aby ste nenaleteli podvodníkom a nenechali sa napáliť. Vyznať sa v tomto začarovanom svete chce najmä správne informácie, preto by sme vás aspoň trochu chceli našimi článkami motivovať pre záujem o túto tému.

Spotrebiteľskú gramotnosť vystihuje slovné spojenie „dôveruj, ale preveruj“. Ako správne nakupovať niektoré produkty vám priblížime z našich vlastných skúseností. Veríme, že si našu prvotinu prečítate a naša snaha nevyjde nazmar.

Redakčná rada

Med

Med patrí k najčastejšie falšovaným potravinám. V obchodoch je veľmi ťažké rozlíšiť, či si naozaj kupujete poctivý med. Je potrebné čítať etikety a niekedy ani tie nás neprivedú k správne mu rozhodnutiu. Na základe našich skúseností, najlepším spôsobom ako si zaobstarat' pravý kvalitný med, je kúpa medu priamo od včelára. No aj tak treba myslieť na staré známe súslovie DÔVERUJ, ale PREVERUJ. Preto sme položili pár otázok dobrému včelárovi Dávidovi Demkovi a takto nám odpovedal...

„Čo ťa viedlo k chovu včiel a výrobe medu?“

„Vždy som chcel produkovať kvalitné potraviny a pracovať na čerstvom vzduchu v prírode. Práca za počítačom v kancelárii by ma určite do konca života nebavila, a preto sa snažím popri tom rozvíjať včelárne n. Mal som veľa nápadov, nakoniec som začal so včelami a neľutujem. Med je jednou z najzdravších a najvzácnejších potravín a každú kvapku nektáru, ktorú včielky donesú a v úli premenia na med si treba vážiť. Stojí za tým množstvo úkonov, ktoré musí včelár počas roka zvládnuť a dobre to manažovať, aby nejaký med mal.“

„Čo všetko stojí za kvalitou medu (čo všetko to obnáša, čo musíš spraviť preto, aby boli včely spokojné...)?“

„Tak o tomto by sa dalo povedať veľmi veľa, možno aj napísať kniha. Najdôležitejšie pri chove včiel sú určite: počasie, zdravotný stav včiel a zásahy včelára. Je veľmi veľa úkonov, ktoré treba počas roka zvládnuť, napríklad prípravu úľov a rámkov, dezinfekciu, vytáčanie medu, balenie, spracovanie vosku, až po samotné zásahy vo včelstvách. Pri včelárne n je pekné to, že každý rok je iný a vždy treba postupovať podľa počasia a podľa toho, čo kvitne a nie podľa toho, aký je dátum v kalendári. Preto musí byť včelár aj dobrý pozorovateľ svojej okolitej krajiny a poznať ju. Včelár musí tiež poznať, či včielky už dostatočne zahustili nektár a či je zrelý na vytáčanie a nechať im dostatočné množstvo do ďalšej znášky tak, aby nehľadovali a mohli sa ďalej rozvíjať.“

„Prečo si vybrať práve tvoj med?“

„Pretože je poctivý, chutný a zdravý. Hlavne preto, že moja včelnica je umiestnená v peknom a čistom prostredí pod Jasenovským hradom pri potoku s čistou vodou, kde sa nepoužívajú chemické postreky. Včielky tak môžu nosiť nektár a peľ z rôznych rastlín.“

„Garantuješ kvalitu svojho medu?“

„Áno garantujem, ktokoľvek z mojich zákazníkov si môže overiť kvalitu na Štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR, kde mám svoju prevádzku zaregistrovanú. Med balím vždy len do nových pohárov v hygienických priestoroch. V budúcnosti sa plánujem zúčastniť aj súťaží zameraných na kvalitu medov, aby som sa mohol zákazníčkovi preukázať certifikátom kvality.“

„A na záver, ako by si poradil ľuďom, aby si vedeli vybrať kvalitný med?“

„Odporúčam kupovať med od lokálneho včelára, ktorého ľudia poznajú a vedia, že to robí poctivo. V supermarketoch sa dajú kúpiť väčšinou „pofidérne“ medy od priekupníkov, ktorý to miešajú s kadečím z dovozu... Nízka cena za med je tiež podozrivá, keďže v dnešnej dobe je pravého medu čoraz menej a náklady na včelárenie sú vysoké. Preto ho žiadny poctivý včelár pod cenu nepredá.“

A na záver nám dodal: „Med vyrábajú včielky, nie včelár. Úlohou včelára je sa o nich dobre postarať, poskytnúť im vhodné obydlie a keď prinesú dostatočné množstvo medu, vytočiť prebytky a med nabalíť do pohárov.“

My pravidelne kupujeme med od jeho včelstva. Môžem ho len vrelo doporučiť aj ostatným. Prečo? Pretože je to včelár z našej dediny, ktorého poznáme a vieme, že svoju prácu si robí poctivo a môžeme mu veriť. Svoje včelstvo má v dobrej prírodnej lokalite bez blízkosti chemicky ošetrovaných polí. O včely sa dobre stará a pravidelne ich chodí kontrolovať. O tom svedčí aj výsledok jeho práce – MED. Myslím si, že takýto by mal byť každý jeden včelár.

Rozhovor v reštaurácii

KEPASA-Prešov

V Prešove na Suchomlynskej 10 sa nachádza menšia reštaurácia so záhradnou piváňňou KEPASA. Je to menší, dá sa povedať, rodinný podnik. Ceny sú primerané, nie prehnane vysoké. Je tam príjemná atmosféra, cez leto sa dá dokonca grilovať vonku a strechu si môžete prenajať na akciu. Nemajú síce otvorené každý deň, ale keď už majú, tak to stojí za to. Túto reštauráciu vlastní naši známi, nikdy som nezažila, že by jedlo bolo zlé, naopak, vždy som si ho vychutnala, a preto ma zaujímalo, odkiaľ dovážajú potraviny, ktoré tu môžeme konzumovať a či sú nejaké aj v bio kvalite.

V rozhovore som položila nasledujúce otázky pani Kataríne Knapovej. Nemá priamo na starosti objednávanie potravín, ale vie, čo sa objednáva a ako to funguje.

Odkiaľ dovážate potraviny?

-Od firmy HOSSA FAMILY s.r.o.

Na základe čoho ste sa rozhodli dovážať potraviny práve od tejto firmy?

-Majú dobré ceny a široký výber potravín.

Viete naozaj zaručiť, že sú v takej kvalite, v akej majú byť? (máme na mysli dodávateľov)

-Určite áno. Ešte sa nám nestalo, že by sme neboli spokojní s kvalitou potravín, alebo že by boli zákazníci nespokojní.

Ako viete zaručiť, alebo dokázať zákazníkovi, že sú potraviny kvalitné a odkiaľ pochádzajú?

-Zákazníkom vieme povedať, odkiaľ potraviny dovážame, môžu si to sami overiť. Je to postavené na ich dôvere.

Ešte sa nám nestalo, aby naši zákazníci nedôverovali našej ponuke a informáciám o surovinách, z ktorých varíme. Nemali sme ani sťažnosti na kvalitu jedál.

Dovážate niečo aj v bio kvalite?

-Áno máme niektoré potraviny aj bio, hlavne zeleninu a ovocie.

Je dôležité vedieť, kde sa stravujete. Dôverovať reštaurácii je dôležité, pýtať sa na kvalitu surovín tak isto.

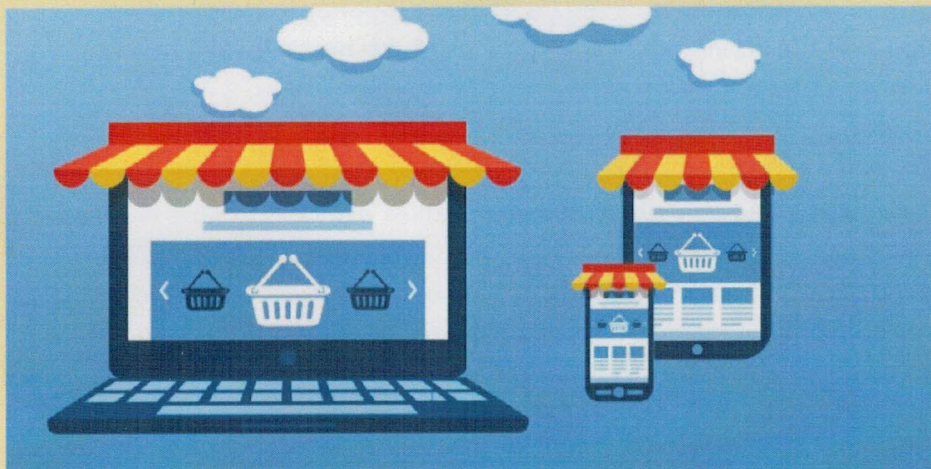
Opäť platí: „Dôveruj, ale preveruj.“

Ja som sa pýtala a už viem, čo jem.

Online nakupovanie

Online nakupovanie je v poslednej dobe postupne častejšia metóda nakupovania, ako nakupovanie v kamennom obchode. Za online nakupovaním z pohodlia domova stojí veľa rizík a nebezpečenstvá. Existuje totiž množstvo internetových podvodníkov. Preto treba nakupovať vždy bezpečne. Neviete ako?

Existuje pár zásad, ktoré je dobre dodržiavať, aby sme sa nestali obeťou podvodu.

1. Ako prvé by malo byť nakupovanie online prostredníctvom zabezpečeného internetového pripojenia.
2. Ďalej musíme vedieť, či je stránka bezpečná. Adresa webovej stránky by mala začínať "https://". Vedľa adresy by mal byť znak zámku zelenej farby, čo značí, že stránka by mala byť bezpečná.

Taktiež si treba skontrolovať aj platnosť certifikátu stránky.

3. Vhodné je sledovať a čítať recenzie stránky, čím sa môžeme dozvedieť potrebné informácie.

4. Pri registrácii by sme mali použiť vždy silné heslo. Taktiež, ak od nás registrácia vyžaduje iné informácie ako adresu doručenia, mailovú adresu, telefónne číslo... Ale číslo OP alebo VP, heslá či informácie o bankovom účte, treba čo najrýchlejšie stránku opustiť.

Tu vidíme, že aj keď síce nakupujeme z pohodlia domova, musíme byť v tomto smere veľmi všímvaví a pozorní.

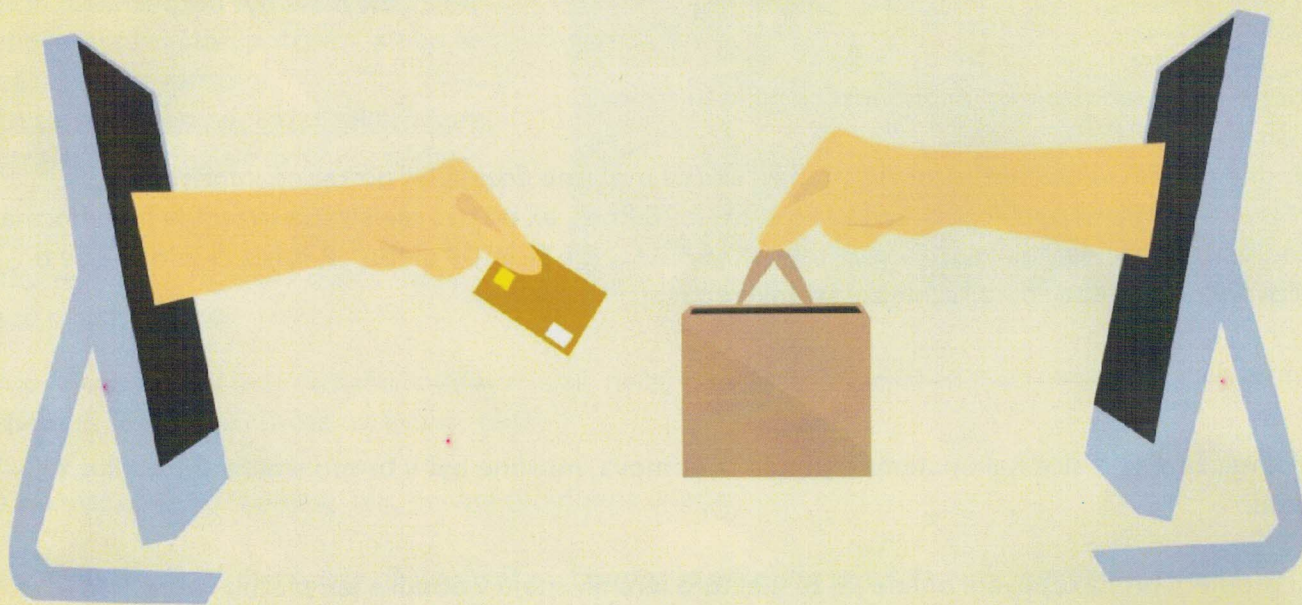
Ďalší problém pri nakupovaní online je, že niektoré stránky majú v ponuke len platbu vopred. Je to riskantné, pretože nevieme, či nám objednávka bude doručená. Pri nových cudzích stránkach je dobré sledovať recenzie ľudí, či im objednávky prišli, alebo nakupovať len z overených stránok. Je to vec z bežného života. Už párkrát sa príbuzným, ale aj mne stalo, že sme niečo objednávali s platbou vopred a prišlo niečo iné, alebo objednávka ani nedošla.

V tomto článku som viackrát spomenula slovo "recenzia". Väčšina z nás asi vie, čo to slovo znamená. Je to taktiež problém pri nakupovaní, no veľa ľudí o tom nevie. Väčšina ľudí pri objednávaní produktov z novej, cudzej či neznámej stránky si pozerá recenzie na produkty a podľa nich sa potom rozhoduje, či si produkt kúpi alebo nie. No zamysleli ste sa niekedy nad tým, či sú recenzie ozaj pravdivé a reálne? Odpoveď na túto otázku znie, že v recenziách nenájdeme 100% istotu a nemôžeme sa na ne spoliehať.

Aj keď niektoré recenzie nie sú klamlivé a sú pravdivé, existuje mnoho a mnoho takých, ktoré sú zavádzajúce.

Napríklad niektoré firmy, ktoré nemajú vysoký predaj ich produktov zaplatia ľuďom za to, že napíšu o ich stránke a produktoch výbornú recenziu. Nieкто to uvidí, daný produkt si kúpi, no potom zistí, že to, čo v recenzii bolo napísané, vôbec nie je pravda. Lenže vtedy už je neskoro.

Najhoršie na tom je, že nemáme možný a istý spôsob ako si to overiť. Je to vec na ktorú, si treba dať veľmi veľký pozor. Preto treba dať ľuďom do povedomia, že recenzie nemusia byť napísané pravdivo spotrebiteľom, ale môžu byť nepravdivé napísané človekom, ktorý daný produkt nevyskúšal a možno ho ani nevidel a len dostal peniaze za napísanie klamstva.

Reklama

Reklama je propagácia produktu, informácií o ňom, tak isto služieb, organizácií zameraná na určité cieľové skupiny obyvateľstva a potenciálny trh. Reklama je propagácia produktu, informácií alebo názorov o výrobku alebo službe, prípadne organizácií, so zameraním na potenciálny trh.

Účinnosť reklamy závisí od viacerých faktorov, predovšetkým od výrobku, cieľa reklamy, kapacity trhu a od výšky nákladov na reklamu.

Medzi najdôležitejšie zdroje reklamy patria: internet, noviny a časopisy, televízia, rádio, billboardy a podobne.

Reklama ovplyvňuje všetkých bez ohľadu na vek, pohlavie, či vzdelanie. A to už pozitívne alebo negatívne. Snaží sa predat spotrebiteľovi produkt, ktorý vlastne niekedy vôbec nepotrebuje.

Reklama by nemala byť klamlivá a zavádzajúca, no žiaľ, nie vždy je tomu tak.

Pre overenie pravdivosti reklamy som si kúpila produkt z reklamy na Müller Milch, a to MÜLLER MILCH PROTEIN BANÁN-ČOKOLÁDA. Zároveň som si urobila aj malú analýzu.

Je to ochutené mlieko, ktoré vďaka reklame v televízii pozná určite každý. V reklame sa hovorí, aký je nápoj neodolateľný, chutný a popripade sa predstaví nejaká nová príchuť alebo „vylepšenie“ nápoja. Avšak koľkokrát denne môžeme tento nápoj vďaka jeho zloženiu konzumovať a je naozaj taký zdraviu prospešný?

Na obale môžeme vidieť veľkým nápisom vyznačené, že v nápoji sa nachádza 26 g proteínu. Ďalej tam máme ilustračný obrázok a značku produktu. Obal ako taký nie je nijako zavádzajúci a na prvý pohľad obsahuje všetko, čo kupujúci potrebuje vedieť. Ďalšie informácie sú zloženie, váha/objem, dátum spotreby, a to čo nás tu bude najviac zaujímať energetická tabuľka. Veľa ľudí si možno poriadne neprečíta, možno nevšimne, že tieto hodnoty sú v tabuľke na 100 g hmotnosti. To znamená, že hodnoty sú v tomto prípade 4-krát vyššie, keďže máme 400 gramový produkt.

Ako prvé sú v tabuľke tuky. V našom prípade sa tu nachádza 1,6 g na 100 g, čo je v prepočte na 400 g 6,4 g tuku. U dospelého jedinca je ideálny príjem 50 až 80 g tuku za deň. Samozrejme denný príjem závisí od našej fyzickej aktivity, keďže tuky sú vysoko energetické.

Ako ďalšie sú sacharidy. Na 100 g sa tu nachádza 10,6 g, čo v prepočte na 400 g je 42,4 g sacharidov. Zo sacharidov nám cukry tvoria na 100 g 10,2 g, čo je v prepočte na 400 g 40,6 g. Odporúčaný denný príjem pre dospelého jedinca je 32 g a u detí 16 g cukrov. Na cukry, ako aj na tuky si musíme dávať pozor z hľadiska obezity, pri cukre si dávame pozor aj na cukrovku.

Z týchto čísel vyplýva, že tento produkt z hľadiska obsahu cukrov nie je prospešný zdraviu a pri pravidelnej konzumácii môže zvyšovať hladinu cukru v krvi a viesť k nadváhe, hyperaktivite a závažným zdravotným problémom.

V konečnom dôsledku kúpou tohto produktu na základe reklamy som sa presvedčila, že nedá sa veriť všetkému. Po dôslednom prečítaní obalu som zistila, že v reklame totiž zabudli povedať, že tento produkt má príliš veľa cukru.

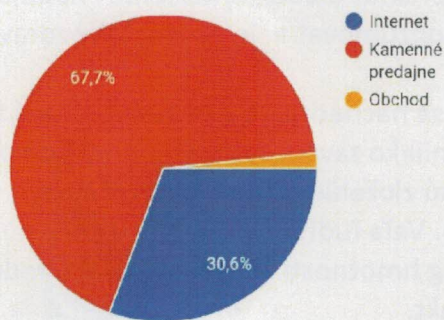
Opäť, aj tu platí: „Dôveruj, ale preveruj“.

Štatistiky

Na základe našich článkov sme položili spotrebiteľom pár otázok, aby sme zistili aká je u nás úroveň spotrebiteľskej gramotnosti. Zozbierali sme odpovede od ľudí vo veku od 14 do 60 rokov, pričom sa zapojilo viac žien ako mužov. Na základe odpovedí sme zistili, že v dnešnej dobe ľudí naozaj aj zaujíma čo konzumujú a nie je im to úplne jedno. Tu sú všetky štatistiky:

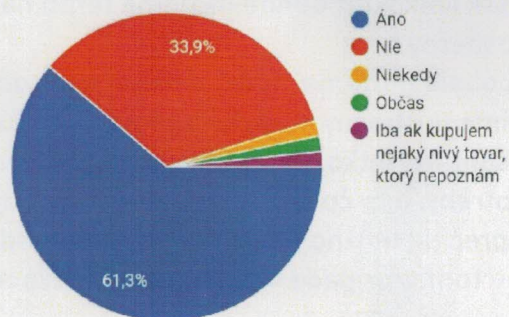
Nakupujete častejšie v kamenných predajniach alebo cez internete?

62 odpovedí

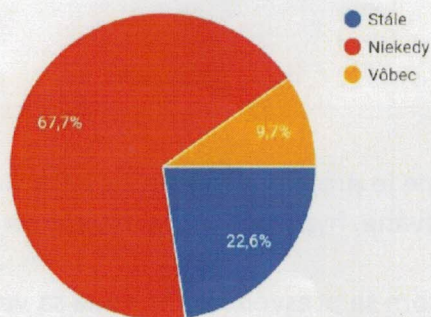
Ak nakupujete v obchodoch, zaujímate sa o zloženie daného výrobku?

62 odpovedí

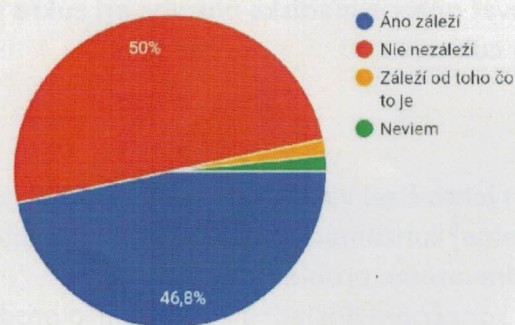
Ak nakupujete v obchodoch, kontrolujete obaly potravín a výrobkov?

62 odpovedí

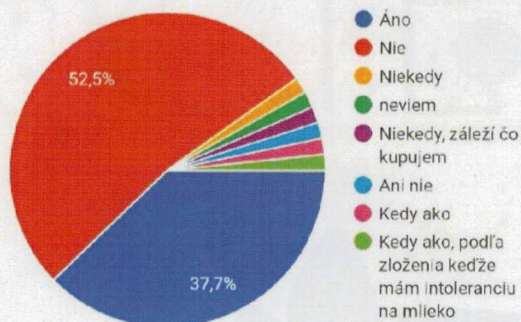
Pri nákupe potravín vám záleží na tom odkiaľ pochádzajú / z akého sú chovu?

62 odpovedí

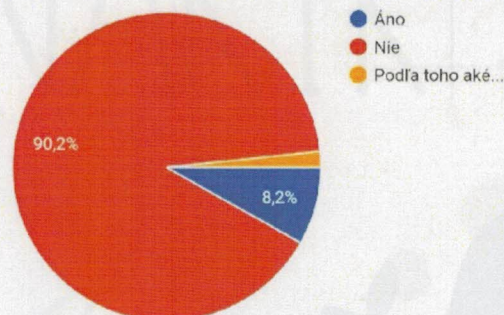
Dávate prednosť bio potravinám a výrobkom?

61 odpovedí

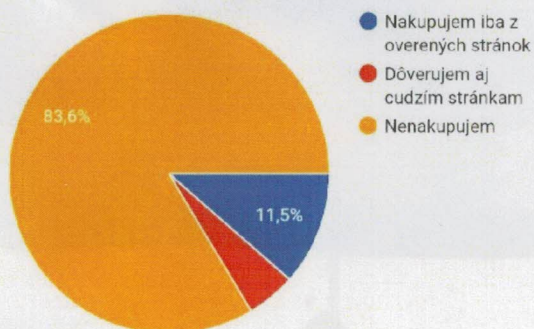
Nakupujete potraviny aj cez internet?

61 odpovedí

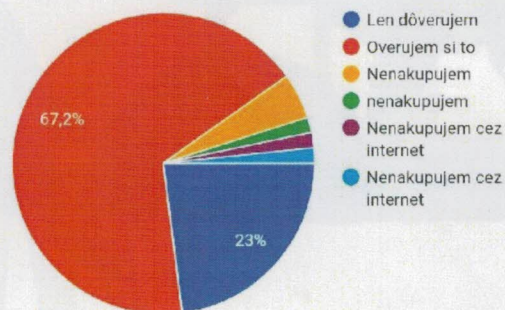
Ak nakupujete potraviny cez internet dôverujete alebo máte overené, že vám prídu čerstvé?

61 odpovedí

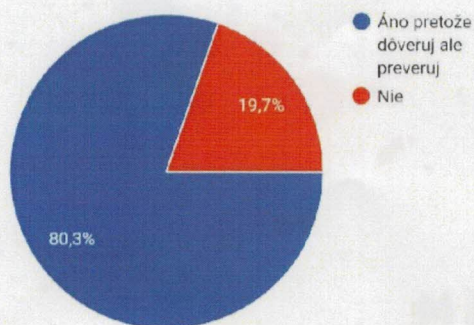
Ak nakupujete cez internet a je potrebná platba vopred dôverujete alebo overujete či vám objednávka príde?

61 odpovedí

Chceli by ste byť viac poučený o spotrebiteľskej gramotnosti? (ako, kde a čo všetko si je dobré preveriť pred kúpou?)

61 odpovedí

Pri predaji "z dvora" dôverujete kvalite výrobkov, ktorú zaručuje predávajúci?

61 odpovedí

